

PERIÒDICH POLÍTICH VERMELL

—VENTA: 30 exemplars, 1 peseta; Un número, 5 céntims.—Surte il·lum los divendres ab tota regularitat.—SUSCRIPCIÓ: Espanya, 1 peseta trimestre; Extranjer, 2.—

LA CARITAT REL·LIGIOSA

Per mantindre ganduls monjas y frares caritats fan á doxo á aquestos pares.

Y si 'l fill d' una pobra va á soldat no li fan la més xica caritat.

NOSTRAS DENUNCIAS

UN JUDICI ORAL

Lo divendres de la setmana passada, mentres queya la neu que era un gust, tingué lloch lo judici oral y públich per una de las denúncies de LA TRAMONTANA.

Lo presentador, com ja saben nostres llegidors, era nostre director J. Lluanas, y l' autor del article denunciant un individu que tingué la pega de morir-se abans de donarse a coneixe com a tal autor.

Varios individuos de Lleyda, d' ahont era vehí l' mort, foren citats pel tribunal a declarar en aquesta causa, y de son testimoni resultá clar y net, en nostre concepte, la paternitat del article pel difunt.

Lo Sr. Fiscal, a pesar d' aixó, no 's doná per convençut, y, tretze son tretze, sollicitá condemna de cinch mesos d' arrest major pel senyor Lluanas.

Nostre amic lo distingit advocat Sr. Vallés y Ribot, defensor del procesat, pronunciá un magnífich discurs de defensa, demanant la lliure absolució de nostre Director.

Al escriure aquestes ratllas no tenim encara coneixement de que s' hagi dictat sentència. Si abans d' entrar aquest número en màquina ne sabem alguna cosa, ja 'n farem una racció a nostres llegidors.

EN L' ATENEU DELS SENYORS

Quedarem la setmana passada en que 'l senyor Domenech tenia de provar que 'l socialisme vol la destrucció de la familia.

Y efectivament comensá a enllançar per aquí, dibent que 'l socialisme destruhia la familia perque deya *ni Deu, ni Patria, ni Amo, y 'l Sr. Domenech afirma que qui no creu ab Deu vol destruhir la familia. Volen proba més perfecta de lo que buscavam? Donchs lo Sr. Domenech no 'n té d' altra. Y també parlá de las glorias del Bruch y de la arquitectura de las catedrals pera probarnos que 'l socialisme vol destruhir la familia. Be, home. Y no li sembla que també poden tenir relació ab aixó las calzas curtas d' en Fontrodona y las nevadas de aquets últims dias? Tals arguments emplies, que ab aquestos ultims pot estar segur de que 'ls uns no desirarian per res dels altres.*

Aconsella als obrers que tingan fe, esperansa y caritat, que son las virtuts que sostenen... la gana, afeim nosaltres. Y no té cap tall pera barregar entremit d' aquestos tres rosegons? Es que sino, me sembla que 'ls obrers no 's deixarian convence.

Després clava llenya als grans industrials perque tenen massa desarrollat l' esperit d' explotació, y desseguida diu que no 's poden borrar las classes y que sempre hi haurá directores y dirigits. ¡Basta que vosté ho digui, Sr. Domenech!

També diu que 'l socialisme no es doctrina de progrés, perque en ell tot son negacions, puig diu que no sab qué edificar sobre las ruinas de la societat d' avuy, com tampoch sab lo que vol. Lo qui no sab res d' aixó es lo senyor Domenech, y naturalment, ignorant el, per ell es igual que si no ho sapigués ningú. Aixó es lo que li ha succehit a aquest bon senyor.

Luego diu que si 's dongués un tros de territori als socialistas pera probar sas teorías, veurían que no tardarian a desacreditarse aquestas idees per son meteixos partidaris. Y es que aquest bon home creu que 'l socialisme modern es una especie de *Icaria, Utopia, Ciudad de Dpu ó Falansteri*, segons Gabet, Moro, Sant Agustí ó Fourier. Si vosté no sab que 'ls socialistas diuen que la resolució del problema social no es una qüestió local, provincial ni nacional, sino que interessa a tot lo mon civilisat, y que per consegüent té de resoldres a lo menos comensant per gran número ó majoria de ditas nacions pera poder tenir esperansas d' éxit; si vosté no sab tot aixó, ¡quina culpa té 'l socialisme de sas descabelladas afirmacions, que acusan una ignorancia completa de la materia que tracta?

Diu que 'l obrer molts cops se queixa ab rahó perque 's veu desatés en sas necessitats, y concedeix que 'l dret a la millora social, pero que aixó ho té d' anar fent 'l Estat. Pero sant cristiá! no veu que aixó es defensar lo socialis-

me per 'l Estat? Y si 'l obrer té de millorar y regenerarse d' aquesta manera—que es lo que vosté deya—cóm vol que aixó succehesca sense cambiar lo modo de ser de la propietat d' avuy, y la preponderancia del capital? ¡Vetaquí lo que té no entendre certas idees! combaten lo socialisme, y després no troban altres remeys als mals d' avuy que cataplasmas de socialisme més ó menys mal equiponats.

Y tras llarga divagació de palla social durant la que no 's pogué reculli una sola idea que valgués la pena, acabá son discurs lo Sr. Domenech dibent que 'l obrer ho tenia d' esperar tot del capital, y aconsellant als capitalistas que 's espavillessin en no estirar massa la corda als obrers, perque si 's trencava podrian pendrehi mal.

Fou tan consegüent en sas contradiccions lo Sr. Domenech, que ni al final se sapigué preparar un argument ó una frase d' efecte que pogués anar y resistia un xich la crítica.

Perque si 'l capital ho es tot y d' ell tenen de esperar la salvació 'ls obrers, cómo pot ser que aquestos pogan donar un que sentir de tal naturalesa al dñich que pot salvarlos?

Vamos, pleguem lo ram, perque ab aquest senyor, ni nosaltres meteixos acabaríem per entendre.

Y aném per un altre.

Fou concedida la paraula al Sr. Danyans, conegut ja en Barcelona per sas idees avansadas.

Comensá aquest senyor lent una protesta contra algunas de las paraulas del Sr. Domenech y contra las mostrás d' aprobació ab que havian sigut rebudas per molts socis del Ateneu Barcelonés.

Nostres llegidors recordarán, per haverho dit en nostre número passat, que 'l Sr. Domenech va combatre 'l socialisme dibent que la Luísa Michel anava desgrenyada pels carrers de París.

Aquesta alusió, indigna en discussions serias, fou recullida pel Sr. Danyans, que la llenzá a la cara, no tan sola del Sr. Domenech, sino de tots los que tan desatentadament aplaudiren tal monstruositat. Lo Sr. Danyans feu saber a la distingida concurrencia del Ateneu que la *desgrenyada* Luísa Michel tenia aprobats uns brillantíssims estudis d' institutis, que era autora de varios llibres notabilíssims, reconeguts com a tals per sos meteixos enemichs, y que a tals dots d' inteligencia reunia una vida privada intaxable, per lo qual molts homes—no va dir dels allí presents per prudencia—que 's tenen per instruhits y virtuosos, i podrian pagar alguna cosa d' estar al nivell moral é intelectual de la que ab tan repugnants colors pintava 'l Sr. Domenech pera recrear 'l oido dels ignorants de levits, que tant y tant abundan entre la gent de to, inclús en l' Ateneu Barcelonés.

Tan intencionada, severa y justa fou la protesta del Sr. Danyans en aquest punt, que nosaltres vejerem pujar los colors a la cara de més de quatre deis que 's havien tontament entusiasmat ab lo Sr. Domenech.

Y després de haver deixat ben lligat aquest sinapisme al cervell dels imprudents, entra lo Sr. Danyans al fondo del assumpto.

Comensá fente la pregunta: Qué es socialisme? y afirma que ningú encara ho havia dit dels que havian pres part en aquella discussió.

Busca 'l orador la etimologia de la paraula, lo valor vulgar y 'l que li donan los interessos que la combaten, y dedueix que son socialistas tots los que 's ocupan del ordre social, que 's classifica en conservadors y reformistas: conservadors, los que volen prolongar 'l actual estat de cosas; reformistas, los que volen subvertir 'l ordre social que avuy existeix. Dintre cada una d' aquestas escolas troba 'l orador duas distintas tendencias: una, *a priori*, basada en la autoritat; altra, *a posteriori*, basada en la llibertat. Y passant a examinar la escola socialista reformista, troba las duas tendencias abans ditas encarnadas en lo comunisme per 'l Estat 'l una, y en lo socialisme individualista 'l altra.

¡Ara havém arribat al pot de la confitura! ¡Al fi s' ha trobat allí allgú que coneix lo socialisme individualista, encarnació del socialisme modern!

«Los socialistas, diu 'l orador, s' han trobat ab una societat injusta a consecuencia del equivocat concepte que té del dret, y fan descansar lo dret en novas bases pera demanar lliçament, totas las escalas socialistas reformistas, la sustitució del ordre económic, jurídic y po-

lítich actual. Tot dret, diuben los socialistas, té d' encoure una facultat de satisfere una necessitat. Las necessitats de la vida son: conservar-se, desarollarse y reproduhir-se; donchs son drets tot lo que conduheixi a tal fi. Lo dret es individual y social, per necessitate la associació del individu pera aumentar los drets, ó sia pera aumentar las facultats de satisfere qualsevol necessitat. Dret individual es fer us d' aquestas facultats ab tota llibertat; dret social es la suma de reglas que té per objecte cumplir los debers indispensables pera gossar los drets. La llibertat no 's té de concedir, perque aixó significaria l' admetre la possibilitat de retirarse la concessió, cosa totalment inacceptable dins lo concepte de dret proclamat pels socialistas. Los municipis sola tindrian que dir: ningú podrá atacar tal ó qual llibertat.—Perá conservar-se, desarollarse y reproduhir-se 'l individu, necessita: Propietat, Llibertat, y Familia.» Tals foren los primers arguments, excesivament condensats per nosaltres, en que 'l Sr. Danyans apoyá sas doctrinas de socialisme individualista.

Passant al modo cómo se té d' adquirir aquesta Propietat, gossar de la Llibertat y fundar la Familia, digué 'l orador que la primera 's té de obtenir ab lo treball, que ell senta té de ser obligatori, al revés de lo que digué lo Sr. Salas Anton, que sols lo volia voluntari. En nostre concepte, y en aquest punt concret, está en terreno més ferm, y sobre tot més liberal, lo senyor Salas Anton. Lo treball, com a medi d' obtenir las facultats de satisfere las necessitats, ó sia com a factor primordial de la adquisició del dret, no pot ser més que voluntari, es a dir, un dret a adquirir lo dret. Qui no vulga adquirir lo dret social, té dret a no tenirlo; tal es la teoria del dret individual, del quin se derivan tots. Si 'l treball vol considerarse com a deber, may podria ser més que un deber moral en una societat ahont se consagra la absoluta llibertat del individu sens més barrera que 'l respecte a la llibertat agena, y aquest deber moral passaria a ser un dret material, per ser lícit renunciar a ell, sent aixís que 'ls debers no poden renunciarse. La societat no pot obligar més que al que staquí lo dret dels altres; may a qui no vulga fer us del seu. Com digué molt be lo Sr. Salas Anton, qui no treballi en un sistema socialista ahont cada individu tinga 'l fruit de son esforç, sobradament en lo meteix pecat trobará la penitencia. Son aquestas qüestions de detall, mes es precisó no transigir ab ellas, pera deixar ben sentat lo concepte del dret.

Passá 'l Sr. Danyans a examinar lo que pot constituhir la propietat del individu, y al voler lo fruit íntegro de son esforç pera cada productor, y que la terra y 'ls instruments de treball sian de propietat colectiva usufructuant los corporacions ó individuos que 's fassin produhir, resulta del tot partidari de las teorías económicás de la Federació de Trabajadores de la región espanyola, sostenedora de la anarquia organizada y del colectivisme modern.

Per ferse ja sobradament llarch aquest article, deixarem al Sr. Danyans en algunas qüestions de detall, com son establiments de cambi y venta de productos, tipo de moneda y cessió condicional d' alguns instruments de treball, en tot lo qual demostrá bona voluntat y estudi detingut de la cosa, y 'l seguirém en aquella qüestió en que tothom hi remená per demunt y ningú volgué enfondir: la familia. En aquest punt, escabrés de sí, estigué tan acertat, que no se 'ns acut més que una manera de ponderarlo: va ferho tan be ell com malament lo Sr. Domenech. Aquest no digué res que pogués seriament tenirse en compte; lo Sr. Danyans explicá de pe-á-pa sas teorías, de manera que ni 'l més obtús podia deixar d' entendrelas. Podian no agradar las idees a la concurrencia, mes no podian queixarse de que no fossin clarament exposadas. Anemho a veure.

Comensá afirmant que 'l dret, en tot y per tot, tenia d' esser completament igual en los dos sexes. La dona, donchs, tindria igual deber (per nosaltres dret) al treball, que 'l home, Refusa, com ja nosaltres tenim dit, lo *socialisme hospiciario*, anatematiza la poligamia y la poliandria, y 's declara valent partidari de fundar la familia baix la base del matrimoni lliure per la voluntat dels contractants, no sent més que un contracte familiar sinalagmátich, revocable tan sols per la lliure voluntat dels contractants. Se declara també partidari de la matris potes-

tot, en lloch de la del pare que avuy impera. Fugint altra vegada del socialisme hospiciano, diu que quan tinguessen de socorres necessitats de la família, podian establir-se serveys a domicili. Acepta l'avorro del fruit del treball individual para fer-se un fondo per la vellesa.

Aquesta última afirmació y las que se següidament respecte al dret d'herència, es en nostre humil respecte lo més vulnerable del discurs del Sr. Danyans, baix lo punt de vista del socialisme modern. Per nosaltres, tota persona que no estiga en estat de produhir, ja per no tenir la edat, ja per defecte físic insuperable, ja per malaltia, y més encara per haver ja produhit de jove y no permètrli 'ls anys donar més producció, té dret a una suma d'esforsos collectius suficients a subvenir a totas sas necessitats. Y com tot dret entranya un deber, y vice-versa, lo dret social que té l'individu de esser mantingut per las colectivitats quan no puga produhir, li imposa l'deber social de donar lo que tinga a aquestas colectivitats meteixas quan no puga consumir. O sia: pera que la societat garanteixi la vida al impedid de produhir, té d'incautarse de lo que sobri al impedid de consumir. D'aquesta manera lo dret y l'deber estan constantment en equilibri, y la abolicion deldret d'herència, innecessari abont tothom té garantida la vida ó l'dret al treball, ve a arrencar d'arel las derrerias esperansas del aixecament del més petit privilegi, no poguent existir altres diferencias socials que las basadas en la activitat y la inteligencia de cada individu.

Definit y explicat minuciosament lo socialisme individualista, passa l'orador a examinar las relacions ab lo progrés modern, quin es lo tema sobre'l qual se discuteix.

Las relacions del socialisme ab lo progrés, diu lo Sr. Danyans, poden ser d'antipatia, de indiferentisme, ó de simpatia. Si escoltem al Sr. Domenech, continú l'orador, parlantnos de las huelgas, de la forsa bruta, del terror, de la dinamita y fent no més que relacions terríficas, semblará efectivament que'l socialisme está en relació d'antipatia ab lo progrés. Mes aixó no es lo socialisme, sino trastorns produhitis per la mala organizacion social d'avuy, en que trobantse 'ls obrers que treballant no poden viure, morir per morir, pretereixen morir descansats a morir en las angustias del treball, perque l'instint de conservació 'ls diu que fentho aixis los será més fácil allargar la vida. Quan necessitan pa los envian bayonetas, y la desesperació fa l'demés. Y no diguin que aixó siga per instint revolucionari, continuó l'orador, perque aquí meteix los conservadors parlavan ja d'armarse per barris pera resistir certas ideas, y distavan molt d'estar del modo que 's troban casa sempre 'ls huelguistas.

Per ser la maquinaria filla del progrés modern y per necessitar d'ella'l socialisme, dedueix que son de simpatia las relacions de las ideas socialistas ab lo progrés.

Passa luego a ocuparse de cóm pot venir lo socialisme, que creu inevitable l'orador, y diu: Ningú pot ser profeta en aquest punt; vindrá com pugui, per la forsa de las circunstancias, y no per res més. No creu que siga realizable la indemnización per bonos de treball, com deya'l Sr. Salas Anton, y 's declara partidari, pera prevenir y evitar la revolució social violenta, de desvincular la propietat de la terra per medi de gradacions que vingan a abolir paulatinament lo dret d'herencia en lo transcur de duas ó tres generacions, y que l'Estat d'avuy, per medi de lleys que fomentin y amparin las asociacions de producció y consum, vagi realisant las reformas graduals que tenen de conduhir al socialisme.

No deixa de ser bonica aquesta teoria del senyor Danyans. Lástima que siga irrealizable, tant per part dels actuals propietaris, que no 's deixaran may despossehir a la bona, com per part del Estat, que es del tot impotent pera resoldre'l problema social. Nosaltres som en tot y per tot partidaris de la primera afirmació del Sr. Danyans: lo socialisme vindrá quan pugui.

Y acabá son notabilíssim discurs dibent que si'l mon no pot ser perfecte del tot, en cambi pot ser armónic, y que aixó sols se pot lograr ab lo sistema de la Llibertat y constituint un ordre social en lo que no hi hagi rey que 's governi ni papa que 's excomuni.

Un aplauso estrepitos y llarch, sortit més del cap que del cor, al revés dels que 's donavan al Sr. Domenech, premiá'l ben pensat treball del Sr. Danyans a son final.

A nosaltres poch nos resta que ategir, ni 'ns ho permeten las proporcions que ha pres lo present article: Si aquesta discussió en l'Ateneu Barcelonés no s'enlayna, ara que ja concien lo socialisme modern, del qual ningú 'n tenia noticia, será millor que acabim prompte, perque del contrari aquella corporació se cubrirá de ridícul en aquesta controversia.

Un detall pera acabar: Mentres lo Sr. Danyans estava en lo més intrincat é interessant de son discurs, gran número de socis s'anavan aixecant de sas cadiras y sortian del saló.

—¡Aixó es una grosseria! digué un obrer que seya aprop nostre.

—No ho creguis, li contestá son company; aquests senyors no se'n van pera donar cap despreci al orador, sino senzillament perque per ells es igual que si parlés en xinà; no ne entenem res.

.....

UNA FESTA AL NINOT

QUADRO DE COSTUMS POPULARS

(Continuació)

VI

No havia la comitiva caminat cent passos fora del Pallar, quan en Bialot, lo fill xich d'en Pau, digué:

—Pare, miréu quin rotlló allí dalt; ¡que potser jogan a borses!

—No ho sé; sembla que sí.

—Anemhi a veure'ho.

—Home, ja hi passarem.

—Au, corre'mhi nosaltres,—insistí en Bialot dirigintse a las noyas d'en Pau.

—Jo també,—digué en Josepet.

—Y jo!—afegí en Quico.

—Tu 't quedas ab mí,—va respondre la Paula;— est massa petit pera corre, y la mare 'ha renyat.

—Renyar ray, mentres no 'ns pegui...

—Miradus lo bordagall!—replicó en Pau; y dirigintse a la Paula, afegí:— si tu vols passar devant, deixamet, que jo 't duré per la mà.

La Paula deixá 'l baylet i n'en Pau, y tote los demés menuts se posaren a corre en direcció al rotlló.

—No sentiu quin musica!—digué la Amalia al poch rato, girantse endarrera.

—Ay sí, tocan al Xotir;— respongué la Emilia tot escoltant.

—Anemo a ballar,—afegí la germana de la Amalia, que 's deya Carmeta;—de sentiro las camas ja 'm saltan que es un gust.

—Aisa, aisa, sempre estariu pera ballar!—digué en Pau representant a sa Bía.

—Pare, pare, tiro de coloma!—critó en Bialot, que ja havia arribat al rotlló.

—¡Qué diu quell!

—Diu ¡tiro de coloma!

—Deu estar pituf.

—¡Tiro de coloma, pare!— torná a cridar en Bialot, que 's acostaven corrent.

—Pero, qué 't empastollas, simplet!—li digué son pare.

—Que allí hi ha un tiro de coloma y un tiro de fetxa.

—¡Tiro de coloma es fetxa!

—No, no. Lo tiro de coloma es i copa de pedras...

—Y ara!

—Sí, pare, sí. Y ab la fetxa apuntan a un rotllotje...

—Nada, nada,—digué en Tomaset,—anemho a veure.

—Sí, sí,—respongueren tots.

Y 's dirigiren al grup que formava'l rotlló.

Efectivament tenia rahó en Bialot.

Abans d'arribar al carrer de Provença, al costat del de Villarrodal, y en un bon tros de terren que 's trobava entre las casas edificadas y un gran camp de cols, hi havia establert un tiro de coloma que no podia pas ser més rústic.

Una corda posada i dos pals d'alsada indicá que'l tirador no pot passar d'allí. A uns trenta passos hi ha un colom lligat per las potes a una estaca clavada a terra.

Lo tirador agafa pedras del tamany y pes que li sembla més be, y las llenca contra'l colom. Per cada pedra que tira paga dos quartos al colomista. Pera quedar lo colom del tirador no tan sola ha de tocarlo, sino que té de trencarli os 'n ferli sench. Y com la distancia es bon xich apertada, resulta bastant difícil lo fer. Més ab profic.

Colom hi ha que 'l tocan set ó vuyt vegades matrucant terriblement, y encara ningú 'l heu.

—¡Ay pobre bestiola y quin modo de tirarli pedras!— exclamá la Marieta.

—Anemsen d'aquí, que aixó 'm fa pena;— digué la Emilia.

—Epercuos que vull tirar a veure si 't toco,—digué en Tomaset.

—No, no,—replicá la Amalia;— ¡pobre bestia! no vull que li tiris.

—Dono, no més un parell de pedras. ¡Un ó altre 't té de matar!

—¡Vaya un capritxo!

—¡Déixabo corre.

Mentres las noyas totes més ó menos murmuraven de tal diversió, en Tomaset prengué tenda pera tirar.

Poch després un noi d'uns dots a catorze anys, emplant en recullir, ab perill molts cops de sas llegueras

pentorillas, los projectils llenats pels tiradors, abocava un cabús de municions els pes d'en Tomaset.

Aquest agafá una pedra d'un parell de lliuras, y la tirá contra'l colom.

—¡Qué feu!

—¡Ay, ay!

La pedra llenada per en Tomaset, en lloch d'anar dret al colom, se desviá bastant, y com fou tirada ab furia, com fan tots a la primera, aná a parar a las camas del mirons.

—¡Quin modo de tirar!

—¡Vaya un animal!

—¡Aixó es fer expressament!— cridaren molts, alguns dels quals tot coixetant se posavan la mà a la part adolorida.

En Tomaset se quedá tot sofocat de sa desgracia.

—Heu de tirar al colom, mestre,— li digué en lo de buria un dels espectadors, que portava brusa blava, faixa vermella, xavos que li arribaven prop dels ulls y gorra de lladres, posada de tal modo, que la visera li tapava un tros de nas.

En Tomaset se 'l mirá sens respondre.

—Si no teniu més bon ull en apuntar a las noyas que porteu...— insistí d'un modo provocador aquell tipo, mescla de pinxo y de mozege.

Al sentir aquestas peraulas, en Tomaset, de vermell que estava, se torná groch.

Era estáu un insult a sas germanas, a sa promesa y a sa futura cunyada, y no era d' homes de peu tolerario.

—¡Qué voliu dir ab aixó!—digué ab veu que li tremolava de rabia y quadrantse devant del pinxo.

—¡Ay! deixai estar.

—No li diguis res.

—Déixabo corre, anemsem;—digueren desseguit totas las noyas, y sobre tot la Amalia.

—Vull dir lo que 'm dona la gana,— contestá l'altre.

—Lo que sou vos un poca vergonya,— replicá ab energia en Tomaset.

Lo descomogut se dirigí a ell aixecant un bastó que portava.

En Tomaset, que tenia a la mà la segona pedra que destinava a tirar al colom, al veure que'l pinxo se li acostava en actitud agressiva, la dispersá ab furia contra ell, tocantli a l'orella ab més acert que al colom, si he bon xich a la esquelloneta, y anant la pedra, al davantse, altre cop a parar a las camas dels pedífichs espectadors.

Lo dels xavos, al sentirse esclabrat de punt tan dolóre, llená trágicament lo bastó, y fiantse má a la faiza, tregué un ganivet de colossals dimensions, l'obri rípidament sentintse 'l creureu de quatre ó cinch molias, y ab ell a la mà embestí a n'en Tomaset, provocant los eglayas, xisclets y crits de totas las donas que l'acompanyavan.

(Següid.)

La discussió del nou Códich penel adalanta rápidamente en las Corts.

Lo que jo deya.

Las reformas liberals que vindrán prompte, serán las que sigan per l'istil d'aquests, en que 's donan un parell de voltas més al dogal que apreta'l coll de la premsa d'oposició.

Abans en Cánovas enviava 'ls periódichs a un tribunal especial, penava las publicacions, mes deixava en pau a las personas.

Progressá aixó pel camí de la llibertat, y 'ls periodistas passaren a poblar las presons y 'ls presiris.

Y ara aném a donar un altre pas endavant, y en lo nou Códich penel tindrem tots dos sistemas, y aixis los periodistas anirán a presiri y los periódichs serán suspesos ó suprimits.

Un pas més pel camí d'aquesta llibertat, y quedará establerta a Espanya la moderna Inquisició periodística.

A tal extrém poden portarnos los governs liberals de la monarquia borbónica.

Ara si que va de bo la Exposició universal de Barcelona.

Fins en Rius y Tauler per ella ha anat a Madrid, y d'allí diuben que 'us 'l han subvencionada ab sis milions de rals.

Vaja, sí a nou milions de duros que 's gasten los francesos pera fer la de París, ja no li faltarà gayre a la de Barcelona pera semblarse a'n aquella.

La diferencia no es més que la que va de las patillas d'en Martos a las d'en Rius y Tauler.

Deu protegeix a D. Pacho Primers Pedras. Deixa l'alcaldia pera anarsen a Madrid, y la

neu posa en uns apuros al alcalde, que n'hi ha pera amohinar a qualsevol que no siga lo tramontanis Sr. Fontrodona.

El això de la neu s'ho ha pres a la fresca, que es com correspon, y avuy apilotantia y ma-ma escampantia, y després tornant a fer lo mateix, ha pogut que'l seu ben vençut de que abans del Agost no 'n quedarà rastre.

En Villacampa y sos companys de condemna ja han tornat de Fernando Póo, per haverlos indultat segons vegada 'l govern de la pena de mort.

Los conservadors están disgustadíssims per tal motiu.

Ja que no 's mata fusellant, a'lo menos voldrien que 's complís la sentència de mort fentia executar pel clima de nostras islas d' Africa.

Es molta la humanitat d'aquesta gent que may se subleva... quan ells governan.

En lo judici oral celebrat lo dia 11 d'aquest mes ab motiu d'una de las denúncias de LA TRAMONTANA, hi hagué varios incidents, motivats tots pel jurament legal en nom de Deu, que regatejaren alguns testimonis, y altres que no prestaren declaració per no volguer jurar contra sas creencias.

En obsequi a la falta d'espai d'aquest número fem gracia dels petits detalls a nostras llegidors, que ja 's farán càrrech de lo que foren ditentlos que la excomunicada TRAMONTANA estava en caràcter.

Los aficionats al art no han perdut la inspiració aquestos dias de las neus, sino que, tot al contrari, han fet a aquesta objecte de sos treballs artisticos.

Alguns personatjes polítics de la situació se han vist aquestos dias pels carrers de Barcelona modelats en neu, y sobre tots en Sagasta ha sigut lo predilecte entre 'ls artistas que s'han dedicat a tan fredas distraccions.

Un detall han reparat alguns curiosos: Allí abont se feyan existias d'aquestas se fonia més aviat la neu.

Hi haurá potser qui opini que això fou degut a las brigades del Ajuntament, mes jo no ho crech aixís.

Al veures hexura dels polítics la neu se fonia més depressa...

Igual que 'ls quartos del contribuent quan passen a las caixas del Estat.

La vista de la apelació de la sentència donada pel jutje municipal del districte del Pi a conseqüència d'uns de las denúncias de nostre periódich, tindrà lloch lo dijous de la setmana entrant, dia 24 d'aquest mes, a las onze del matí, davant del jutje de primera instancia del districte del Pi d'aquesta ciutat.

Defensará al acusat lo jove advocat D. Angel Arnau, que 's proposa demostrar la inculpabilitat del escrit objecte de la denuncia.

Qui hi vulga concorre vagi a Sant Cayetano, y ho podrà veure si la vista es pública, com se suposa.

Diuben de Manresa que aquestos dias de las neus han vist un llop prop de dita ciutat.

Com allí hi ha tants freres... Ne deurian pendre algun per altre.

A Granollers, com en tants altres punts, va celebrarse ab entusiasme la diada del onze de Febrer.

En la dita capital del Vallés la neu no va refredarlos, y feren un tech en que hi prengueren part més de 400 republicans, pronunciantse entusiasmas brindis y regnant la major animació.

Havém rebut lo primer número d'un periódich federal que ha comensat a publicarse a Valencia ab lo titol de *La Revolució*.

Ben vinguda sia. Y prompte.

CARTA DE FORA

Molt estimat mossen Pere: sabré que dia eners se 'n va morir la muller, y com sol no puch estar-me

he determinat casarme y ho vull consulta' ab vosté.

Espero donca un consell perquè 'm tregui del troplel que jo mateix m'hi posat, puig tinc en lo pensament com un roscat, un torment que 'm té caví trepitat.

Vosté ja deu sapigut que la difunta Mercé era la que feya sis, ben contat y rebatut, de les donas que he tingut durant ma vida; es aixís. Ara bé, aixís contat, ve lo que 'm té trastocat, ve la causa del meu mal, ve lo que al torment m'atja, y es que penso nit y dia ab lo Judici final.

Sento aquella trompetada a cau d'orella tocada, y veig la terra costi s'obra, y moltes donas fent crita, reclamant fills y marits que cada una recobra.

Ara figuris vosté com me las arreglaré! jo que ab sis ja 's casat! cóm ne surtiré, burranço; jo m'espero un bon fanleugo en la vall de Josefat!

Ja las veig a totes sis posantme en un compromís, ditentme coses que callo; li dich que sera terrible, per no serme allí possible lo pogut establí un serrallo.

Y jo hauré d'arrosnar velas, perquè 'm faltarán las pelles per poguerias manenir; y cridant las sis: ¡me meu! me durán devant de Deu perquè pugó decidir.

Ara, tocant al demés, li diré quins dona es la que actualment m'hi triat: de talla no gens excessiva,

es la més fresca y més grassa que en lo poble no trobat. Perquè pugui jutjar be la que 'm té de ser muller, penso de vosté a la vora enviarli una viuetada, y un cop l'hegi visurada me 'n donaré la bon' hora.

Ella, la pobre sicota, está nitj espantada: sembla que n'hi feli un bull; mes ja veurém com s'apanya, si a vosté li sobra manya pera fèrmeli obrir l'ull.

Sobre tot li recomano que fassi lo que demano per' aliviar del meu mal; ja m'ho escrit sense mella, y en están llest, carta y ella me las fa pujá aqui dalt.

Y si li venen intenció de pujar, sens cumpliments, ja sab que soch de vosté; dispost de son amicor, que 'l repré fealtu un repich de content

Julio Javé

La abundancia de materials per aquest número no 'ns permet publicar una carta d'en Gel contestant al rector y a la mestra de Sant Llorens d'Hortons.

Pel mateix motiu tampoch podém insertar un article rebut d'Agramunt sobre un enterro y 'l vicari d'aquell poble.

En lo número vinent ho encabirém tot per recreo de tossuts ensotanats.

Qui no cregui que la neu escalfa que escolti aquest fet que ha succehit a Vilanova y Geltrú.

Era 'l dissapte de la setmana passada, que, com sab tothom, la neu se trobava pels carrers fins a jonoll en tota Catalunya.

Pujavan Ramba amunt de Vilanova quatre joves, y al arribar a la plassa de las Neus, abont está situada la iglesia de Sant Antoni Abad, entraren lo temple ab la santa intenció de reposar de trepitjar neu, y aprofitar las varias entradas y sortidas que té aquella casa gran, pera que, sortint per altre carrer, s'estolviessin algo de caminar demunt la neu.

Y succehit que mentres los joves eran dins de la iglesia unas donas que arreglavan un altar donaren un gran cop a una porta, y un tal mossen Fortuny, que en aquell moment s'estava a dalt de la trona, baixá d'allí, y sense dir

ase ni bestia, comensá a repartir trompadas a tort y a dret, y la casa de Deu quedá convertida en mercat de Calaf.

Los atropellats prou se queixaren, mes lo reverent no escoltà res y continuá pegant, fins que 'ls joves, no gossant a agafar una cadira y a obrirli 'l cap y las portas del cel a la reverencia atropelladora, sortiren de la iglesia, calents per mor de la neu.

Y ara jibém nosaltres: ¿no podrian las autoritats judiciales de Vilanova investigar lo que puga haver en aquest assumpto, y posar a rotllo a mossen Fortuny, aplicantli 'l correctiu a que s'haja fer mereixedor?

¿Y encara dirán de ferse la justicia per la propia mà!

Elli se poguessin seguir los exemples de certs capellans.

Pero senyor rector de la Roca (prop de Granollers), vosté no escarmentan.

¿Que més tenia per vosté anar a la casa del mort a buscar lo cadáver ó esperar que li duguessin net y pelat al carrer de la iglesia?

¿Acás no ha volgut cobrar tot l'enterro? Donchs tenia de fer tots la feyna.

Aquest genús de cabecilla, ¡que n'hi portará de disgustos!

Recordis del embarg que va sofrir per no voler pagar los consums, y d'aquella celebre multa, que no volent pagar 15 pelias al alcalde, acabá per fersen 60 després de recorre inútilment al bisbe y Governador civil de la provincia.

Posi seny, home, posi seny.

Lo rector de Cornellá ja va preparant la collita que es un gust.

Ha reorganisat las Filias de la Maria baix la seva batuta, vamos, presidencia, y 's promet grans fruits d'aquest conreu llanut.

La escola laica també se li ha posat al nas, y als noys petits que troba a tom tot es negar-los a quin estudi van pera previndres a defensar la menjadora.

No es pas tonto.

Un capellá va per la pescateria de Granada. Concerta peix, y després d'ajustat lo preu no li acomoda, y 'l deixa.

Reclama 'l pescater, y... ¡reclamar m'has dit! alsa 'l bras lo reverent, y de la primera trompada deixa al pescater ab un ull de vellut.

Queda entontit lo venedor ab tal revés, y llavors l'ensotanat s'aprofita mesurantli una pluja de cops de puny més abundant que las nevadas d'aquestos últims dias.

Y s'armá tal esbalot, que encara duraria si no hagués arribat un municipal y se n'hagués entut la reverencia y 'l pescater davant del jutje.

No estranyaria que ara resultés processat lo pescater, pel delicté d'haver donat cops de galtes a las mans del capelló.

¡Se veuen tantas extranyesas tractantse de burots negres!

CONVERSA

—Vol venir aquesta nit al teatro, donya Agnès?
—Y escolti: qui vindrá més!
—La que jo ara li he dit.

J. MORAT

GEROGLIFICH

F R E   Y   P   I I I
P E R T M U T

SOLUCIONS

¿ LAS CABERIAS DEL NÚMERO PASAD
ANAGRAMA-CONVERSA: — REBUDA. ENTRADA. NIE.
TARDEA-GLOSCAS: — LA MARCOTA.
LOGOGRIFO GEROGIFICH: — N. Re. Rem. Ross. Moles
AROB. LLORENS. Salmoron. Romanzo. RAMONA
RAMOS. ROMS. Rom. L. S.

Barcelona.—Tipografía LA ACADEMIA, Ronda de la Universitat, 4

CORRESPONDENCIA ADMINISTRATIVA
F. P. S. (Lleyda).—Rebuda la lletra y queda fet l'augment del pedido.
F. P. (Figueras).—Queda rectificat son pedido.